

Artėjant vasarai ir atostogų metui, vaiko teisių gynėjai ir kiti specialistai, dirbantys vaiko gerovės srityje, primena tėvams ir vasaros stovyklų organizatoriams, jog svarbu tinkamai pasirūpinti vaikų poilsiu. Vasaros stovyklose siūlomų veiklų įvairovė, igūdžių lavinimas ir bendravimas su bendraamžiais - tik dalis smagaus vaikų laisvalaikio sąlygų, tad siūloma nepamiršti ir saugumo reikalavimų - saugios ir tvarkingos aplinkos, kokybiško maitinimo, individualiai subalansuoto fizinio krūvio bei galimybės gauti reikiamą medicininę pagalbą.

Mokslo metų pabaiga ir vos už poros savaitžių prasidėsianti vasara vaikams žada poilsį ir linksmybes, o tėvams tenka atsakinga užduotis - pasirūpinti, kaip ir kur vaikams praleisti kasmetines atostogas. Vaikų vasaros stovyklos yra vienas dažniausių pasirinkimų, nes kasmet jose dalyvauja apie 50 tūkst. vaikų, tai yra net 10 proc. visų Lietuvoje gyvenančių vaikų. Tik į ką suaugusiems atkreipti dėmesį renkant stovyklą vaikui, kokius reikalavimus turėtų išpildyti stovyklų organizatoriai, kaip pasirūpinti, jog atostogaujantys vaikai jaustųsi saugiai tiek fiziškai, tiek emociškai?

Vaiko teisių gynėjai: saugaus elgesio atmintinė vaikui ir smurto prevencija

„Kiekvienas vaikas turi teisę į kokybišką ir jo poreikius atliepiančią poilsį, tad tėvai, galvodami apie savo vaikų vasaros planus - tiek poilsį vasaros stovyklose, tiek atostogas pas giminaičius - prioritetą turėtų teikti ne tik pramogoms ir linksmybėms, bet ir vaikų saugumui. Labai svarbu suaugusiems, prieš išlydint vaikus poilsiauti, užduoti ir gauti atsakymus į kelis klausimus: ką vaikas veiks, kur apsistos, su kuo jis leis laiką, kas juo pasirūpins, o svarbiausia - ar jis bus saugus?“ - primena Valstybės vaiko teisių apsaugos ir įvaikinimo tarnybos direktorė Ilma Skuodienė.

Tarnybos vadovė pataria tėvams, jog mokydami vaikus apie pagarbą ir deramą elgesį su aplinkiniais, kartu jie turėtų ugdyti ir paties vaiko suvokimą apie save bei savo kūną bei priminti tam tikras saugumo taisykles. Pavyzdžiui, vaikas turėtų žinoti, jog kitų žmonių nemandagus bendravimas, žeidžiantys žodžiai, pokštai ir pajuokavimai, tampantys patyčiomis, prisilietimai ir veiksmai, kurie vaiką priverčia pasijausti nemaloniai ar jį žaloja - yra nepriimtinas elgesys, kuriam jis turi teisę pasakyti „stop“ ir parodyti, jog taip su juo elgtis negalima.

Vaikui saugumo gali suteikti ir žinojimas, jog įvairiose situacijose yra pasiruošę padėti artimieji arba kiti patikimi suaugusieji - stovyklų vadovai, įvairių organizacijų savanoriai, pagalbą teikiančių tarnybų darbuotojai.

Renkantis stovyklą svarbūs individualūs vaiko poreikiai ir jo nuomonė

Paramos vaikams centro vadovė, psichologė psichoterapeutė Aušra Kurienė atkreipia dėmesį, jog organizuodami vasaros poilsį vaikams, tėvai neturėtų remtis savo ar draugų patirtimi. Pavyzdžiui, jeigu patys tėvai kiekvieną vasarą vykdavo į tą pačią stovyklą, nebūtinai ji tiks ir jų vaikui, o kaimynų, draugų ar pažįstamų rekomendacijos taip pat gali nepasiteisinti.

„Renkant stovyklą vaikui ar paaugliui, svarbu atsižvelgti į jo pomėgius, įgūdžius, raidos ypatumus, kitus individualius dalykus. Stovykla neturėtų tapti varginanti – svarbiausia nepamiršti, kad tai yra poilsio vieta ir joje turi būti smagu. Vaikas ar paauglys gali ir turėtų dalyvauti planuojant vasaros atostogas, svarbu girdėti jo norus ir lūkesčius. Jeigu nedrąsų vaiką išsiųsime į išgyvenimo stovyklą, kad ten jis įgytų drąsos, galime jį dar labiau išgąsdinti. Taip pat jei vasaros atostogas paversime ištisiniu papildomu mokymusi, vaikas nebus pakankamai pailsėjęs ir greičiausiai jam bus sunku patirti pažinimo džiaugsmą“, – pastebi A. Kurienė.

Pasak A. Kurienės, kad vaikas gerai praleistų laiką, stovykloje turi būti saugu, tad tėvams būtina pasidomėti, kaip organizatoriai užtikrina tiek fizinį, tiek psichologinį stovyklautojų saugumą, kokios yra elgesio stovykloje taisyklės, kaip suprantamas smurtas ir patyčios, kokios priemonės yra taikomos netinkamam elgesiui. Be to, organizatoriai turėtų suteikti informacijos, kokios darbo su vaikais patirties turi stovyklų darbuotojai ir savanoriai, kaip jie rengiami dirbti stovykloje.

Kokius namų darbus svarbu atlikti tėvams ir stovyklų organizatoriams?

Nacionalinio visuomenės sveikatos centro Visuomenės sveikatos saugos kontrolės skyriaus vedėja Ingrida Skridailienė primena, jog siekiant visapusiškai pasirūpinti saugiu vaikų poilsiu, iš anksto atsakingai pasiruošti turėtų tiek tėvai, tiek organizatoriai.

„Tėvus gali sužavėti stovyklų siūlomos veiklos ir edukacijos vaikams, o tokie elementarūs, bet labai svarbūs klausimai – higieniškos ir vaiko poreikius atitinkančios miegojimo ir prausimosi vietos, stovyklos aplinka, riziką vaiko saugumui keliantys veiksniai, pavyzdžiui, netoliese esantys vandens telkiniai, kuriuose numatytos vaikų pramogos – kartais lieka antrame plane“, – sako I. Skridailienė.

Ji akcentuoja, jog norint pasirūpinti saugiu ir kokybišku vaikų stovyklavimu, organizatoriams yra keliami formalūs reikalavimai. Visų pirma, stovyklose gali dirbti tik darbuotojai, kurie yra pasitikrinę sveikatą ir įgiję žinių higienos klausimais bei moka teikti pirmąją pagalbą.

Taip pat poilsiautojams turi būti užtikrintos asmens higienai reikalingos sąlygos ir priemonės bei atsižvelgiama į gyvenamojo ploto dydį, kuris leistų kiekvienam vaikui jaustis laisvai ir išlaikyti privatumą.

Pasak I. Skridailienės, siekiant, jog tėvai galėtų jaustis ramesni, jog pasirinkta stovykla pasižymės saugumu ir tvarka, veiklų organizatoriams rekomenduojama stovyklautojus iš anksto supažindinti su stovyklos vidaus ir lauka aplinka, vizualią informaciją skelbiant internete.

Dažni vasaros atostogų palydovai - vaikų traumos: kaip jų išvengti?

VUL Santaros klinikų Vaikų priėmimo-skubios pagalbos skyriaus vedėja Ingrida Sapagovaitė sako, jog šiltuoju metų laikotarpiu pastebimas vaikų traumų pikas. Gydytoja mini dažniausius nelaimingus nutikimus, įvykstančius vaikams važiuojant paspirtukais, dviračiais, riedučiais ir riedlentėmis bei primena, jog jų būtų galima išvengti ar bent jau sumažinti traumų riziką, pasirinkus mažesnę greitį, laikantis eismo taisyklių bei dėvint šalmsus bei kitas apsaugojimo priemones.

„Kalbant apie traumas, kurios įvyksta vaikams poilsiaujant stovyklose ir gamtoje, galima išskirti kelias situacijas. Pirmiausia – neatsargus vaikų elgesys laužavietėse, kai nutariama palakstyti basomis po laužavietės pelenus, kurie vizualiai gali atrodyti užgesę, bet žarijų viduje dar išlikusi kaitra, kuri gali nudeginti ploną ir jautrią vaikų odą. Dar viena dažna traumų priežastis yra plaštakų nudegimai, liečiant karštas kepsnines ir įkaitusius iešmus. Prie dažniausių vasaros sezono traumų galima priskirti ir maudynes nežinomose vietose bei šokinėjimą į vandenį – kartais tokios neatsargios pramogos gali palikti skaudžias pasekmes visam gyvenimui“, – sako I. Sapagovaitė.

Gydytoja pataria tėvams ir vaikų vasaros poilsiu besirūpinantiems žmonėms prisiminti kelias esmines pirmosios pagalbos taisykles, kuriomis galima vadovautis nelaimės atveju, kol bus sulaukta medicininės pagalbos.

„Kokia trauma bebūtų – lengva ar sunki – vaikas nukrito, susižeidė, nudegė ar įsiplovė, yra keli pagrindiniai principai teikiant pirmąją pagalbą: visas traumas reikia nuskausminti, visoms traumoms tinka šaltis ir beveik visoms traumoms, išskyrus nudegimą, tinka imobilizacija“, – primena gydytoja.

Poilsiaujantiems su vaikais ji pataria visuomet turėti vaistų nuo skausmo bei kitų medicininių priemonių, kurios sudaro pirmosios pagalbos vaistinėlę.

Kilus klausimams, kviečiame žmones pasikonsultuoti su vaiko teisių gynėjais skambinant nemokamu tel. 8 800 10 800, taip pat galima rašyti žinutę interneto svetainėje vaikoteises.lrv.lt esančiame pokalbių laukelyje. Pranešti apie vaiko teisių pažeidimą galima artimiausiame vaiko teisių apsaugos skyriuje, užpildant formą Tarnybos interneto svetainėje arba skambinant bendruoju pagalbos numeriu 112.

